

Georges Baal két előadása az Imago Egyesület szervezésében

(2009. június 12., MTA Pszichológiai Kutatóintézet)

George Baal

CNRS (Centre National de la Recherche Scientifique - Párizs) tudományos főmunkatársa, emeritusz, pszichoanalitikus, színházterapeuta, színházi rendező és színész

I. előadás:

A színház pszichoanalitikus elmélete : a színész, a néző, a terapeuta és a színházterápia

Georges Baal első előadásában a több mint harminc éves elméleti kutatásai eredményeiről számolt be, amely egyaránt érinti a színházat és elsősorban a színészt, és a pszichoterápia „színházterápia” néven ismert változatát. Munkája alapja a freudi pszichoanalitikus elmélet és ennek lacani feldolgozása.

A színész és a színházterapeuta egyidőben használ beszédet, szöveget („nyelvet”) és minden más, rendelkezésére álló kifejezési módot: nem verbális eszközöket, gesztust, hangot, testi nyelvet stb. Baal a színész munkájában és a színházterápia folyamatában három alapvető eszközt különít el. Ezek: a technikai gyakorlat; a szabad improvizáció és a „spontán” kifejezés; és a történetek értelmezése, az interpretáció. A színházterápia elmélete megszabja e három eszköz módját és szerves összefüggéseit.

George Baal elméletének egyik alapkérdése : mi a közös a színház minden formájában, minden sajátos kultúrán, esztétikán, formán és tartalmon felül?

Válasza: az a komplex projektív folyamat, amely a színész és a néző között zajlik minden alkalommal. Lacan „le nom de Père” – „az Apa neve” fogalmából indulva arra a következtetésre jut, hogy a színház alapja egy minden ember Énjének kifejlődéséhez és karbantartásához okvetlenül szükséges folyamat: a színház az Én alapvető sebeit ápolja. Baal elmélete kiterjed a színész munkájára, a közönség élményére, a színházterápiára, és tovább fejleszti a pszichoanalízis koncepcióit, többek között a különböző kommunikációs módok szerepét a színházterápia helyének vonatkozásában.

Elmélete új megvilágításba helyezi egyrészt a színházat, és a mai avantgarde színházat, másrészt a színházterápiát és az ehhez kapcsolódó tánc-, mozgás – és más nem verbális terápiákat.

II. előadás:

Negyven év színházterápia

Georges Baal negyven éve dolgozik Franciaországban és Magyarországon mint rendező és színész – és mint színházterapeuta. Színházi munkássága Magyarországon a Szkénéhez, a 25. Színházhoz, Franciaországban saját társulatához, az ATRAAL Színházhoz (Atelier de Recherche Theatrale) köti.

Színházterápiának elnevezett módszerét pszichodramatikus és pszichoanalitikus érdeklődése nyomán fejlesztette ki. Elméleti alapvetései Moreno, Freud és Lacan inspirációjával születtek. A színházterápia új gyakorlati módszerét hazánkban többször bemutatta: rendszeresen tartott-tart műhelyeket, többek között az OPNI-ban, az IDMC-n (International Dance and Movement Courses). 1992 óta a komlói Leo Amici Intézetben dolgozik: droghasználó fiatalok számára tart színházterápiát. Az évek során száznál is több fiatal vett részt ebben a folyamatban, a „Maldoror énekei”-vel és más előadásaikkal több mint százszor léptek fel országszerte.

Georges Baal célja új megvilágításba helyezni a színház és a színházterápia hatalmát. Ebben az előadásában színházi és terápiás munkájának elveit, gyakorlatát; módszereit és eredményeit mutatta be. Szó volt Artaud-ról, Beckettről, a szürrealista Déryről és az improvizációs táncszínházról is.